

CONSEIL DE L'EGALITÉ DES CHANCES ENTRE HOMMES ET FEMMES
RAAD VAN DE GELIJKE KANSEN VOOR MANNEN EN VROUWEN
RAT FÜR CHANCENGLEICHHEIT ZWISCHEN MÄNNER UND FRAUEN

Advies nr. 139 van 8 november 2013 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen, betreffende het voorontwerp van wet tot versterken van de strijd tegen seksisme.

Inleiding

De Vice-Eerste Minister en Minister van Binnenlandse Zaken en Gelijke Kansen heeft de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen om een advies gevraagd betreffende een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen en met het oog op het versterken van de strijd tegen seksisme.

Om dit advies op te stellen werd er een ad hoc commissie ‘seksisme’ samengesteld door de Raad. Binnen deze commissie werd het voorontwerp van wet besproken en aan een inhoudelijke en juridische analyse onderworpen.

De Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen apprecieert het initiatief van de Minister van Gelijke Kansen om door het maken van deze wet de strijd tegen het terugkerende seksisme aan te gaan.

Het voorontwerp van wet

Het voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen met het oog op het versterken van de strijd tegen seksisme heeft als doel om het bestaande juridische arsenaal te versterken door het ontwikkelen van instrumenten ter bestrijding van seksisme.

Het voorontwerp van wet vindt de huidige wet van 10 mei 2007 onvoldoende om seksisme aan te pakken. Dit wilt men oplossen door in de wet van 10 mei 2007 een aparte definitie van seksisme in te voeren, op basis van welke men bij een klacht over seksisme zowel een burgerlijke als een strafrechtelijke procedure zal kunnen opstarten.

De leden van de commissie hielden rekening met de interpretatie geformuleerd door het Grondwettelijk hof in zijn arrest nr. 17/2009 van 12 februari 2009 ten aanzien de strafbaarstelling van intimidatie vervat in de wet van 10 mei 2007 tot wijziging van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden.

Het hoofddoel van dit voorontwerp van wet is om seksisme te bestraffen door er een autonoom misdrijf van te maken. De strafbaarstelling van seksisme heeft voornamelijk een symbolische waarde. De Raad staat sceptisch tegenover de impact die een enkele wet kan hebben op seksisme en pleit voor begeleidende maatregelen, onderwijs en opleiding.

Advies van de Raad

Memorie van toelichting

De Raad vindt het spijtig dat er in de memorie van toelichting zo een grote aandacht besteed wordt aan de mediabuzz die Sofie Peeters veroorzaakt heeft met haar reportage ‘femmes de la rue’, aangezien seksisme een fenomeen is dat al veel langer bestaat en aangeklaagd wordt door verschillende vrouwenorganisaties.

De verwijzing die gebruikt wordt in dit voorontwerp van wet kan dus als zeer anekdotisch beschouwd worden. De problematiek van seksisme is veel ruimer en er zijn andere vormen van seksisme die minstens even belangrijk zijn.

Verder vindt de Raad het essentieel dat het probleem van seksistische reclame ook behandeld wordt met dit voorontwerp van wet.

Titel van de wet (art. 2)

De Raad gaat akkoord met de vervanging van de titel van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen door “wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen en van seksisme”.

Op deze manier maakt men het verschil duidelijk tussen algemene geslachtsdiscriminatie en seksisme. De veranderingen die men invoert, worden op deze manier goed omvat.

Toch vindt de Raad het niet opportuun dat het voorontwerp van wet zelf een andere titel heeft, namelijk “voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen en met het oog op het versterken van de strijd tegen seksisme”. Het is onlogisch dat deze twee titels op een andere manier geformuleerd worden.

Burgerrechtelijke procedure (art. 3)

De Raad stelt vast dat de voorgestelde tekst van toepassing is “onverminderd artikel 7 van deze wet” en er dus geen gebruik gemaakt wordt van deze gelegenheid om de bepaling op te heffen. In het advies nr. 113 betreffende het voorontwerp van “genderwet” vond de Raad het ontoelaatbaar dat een werknemer (m/v) die het slachtoffer is van seksuele intimidatie of intimidatie op grond van het geslacht, op basis van artikel 7 geen geslachtsdiscriminatie mag invoeren maar enkel gebruik kan maken van de bepalingen uit de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn op het werk.

Dit heeft tot gevolg dat het artikel 2, §2, a) van de richtlijn 2006/54/EG niet wordt omgezet, zoals geïllustreerd door een zaak waarover het arbeidshof van Luik¹ onlangs uitspraak deed. Een mannelijke werknemer werd aangeworven door een onderneming terwijl hij een geslachtsveranderingsproces aan het doorlopen was. Dit was de aanleiding voor pesterijen door zijn hiërarchische overste en het slachtoffer diende hiertegen een klacht in. Kort daarna werd het slachtoffer ontslagen, waarop deze een gerechtelijke zaak aanspande om een vergoeding wegens ontslag of represaille te bekomen. Het arbeidshof kende de schadevergoeding toe, maar aangezien de zaak enkel gevoerd kon worden in het kader van de wet van 4 augustus 1996, werd de genderdimensie op basis van transseksualiteit helemaal niet vermeld.

De Raad vindt het daarnaast onjuist dat men seksisme gelijk stelt aan seksuele intimidatie in artikel 3 van het voorontwerp van wet. In artikel 4 wordt dan weer een andere definitie gebruikt. Het is belangrijk dat het begrip seksisme binnen dit voorontwerp van wet op een consistente wijze wordt gedefinieerd.

---

¹ Arrest van 14 januari 2013, RG nr.2011/AL/655, onuitgegeven.

Strafrechtelijke definitie (art. 4)

De Raad vindt dat de definitie die gehanteerd wordt in artikel 4 van dit voorontwerp van wet nog te vaag is. Men zegt “*voor de toepassing van deze titel wordt begrepen onder seksisme elke verbale of andere daad of handelwijze die, in de in artikel 444 van het Strafwetboek bedoelde omstandigheden, er duidelijk op gericht is om minachting uit te drukken ten opzichte van een persoon wegens zijn geslacht, of deze, om dezelfde reden, als minderwaardig te beschouwen of te reduceren tot diens geslachtelijke dimensie en die een ernstige aantasting van de waardigheid van deze persoon ten gevolge heeft.*”

Het is belangrijk om deze ‘andere daad’ verder te definiëren zodat het strafrechtelijk feit zo concreet mogelijk omschreven wordt. Daarnaast vindt de Raad het overbodig om het woord ‘duidelijk’ te gebruiken in deze definitie.

De Raad stelt voor dat deze definitie als volgt zal worden geschreven:

... “*voor de toepassing van deze titel wordt begrepen onder seksisme elke daad, uitspraak of handelwijze die, in de in artikel 444 van het Strafwetboek bedoelde omstandigheden, de uitdrukking van minachting tot gevolg heeft ten opzichte van een persoon wegens zijn geslacht, of deze persoon, om dezelfde reden, als minderwaardig te beschouwen of te reduceren tot diens geslachtelijke dimensie en die een ernstige aantasting van de waardigheid van deze persoon als gevolg heeft.*”

Overigens vraagt de Raad zich af waarom de definitie van seksisme ingevoerd wordt in artikel 26 van de wet van 10 mei 2007 en niet in artikel 5, waar alle andere definities uit deze wet terug te vinden zijn.

Strafrechtelijke bepalingen (art. 5)

De Raad is verheugd over de herinvoering van strafrechtelijke sancties tegen genderdiscriminaties, hoofdzakelijk omwille van de gevolgen voor de verjaring van de burgerlijke rechtsvordering volgend uit een strafrechtelijk misdrijf (artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering) en voor de bevoegdheden van de arbeidsinspectie in het domein van de arbeidsbetrekkingen (K.B. van 24 oktober 2008).

De formulering van het voorgestelde artikel 27, 5° vernietigt echter ook meteen de effecten ervan. De Raad herhaalt dat een zeer belangrijk deel van het materieel toepassingsgebied van de wet van 10 mei 2007 de gendergelijkheid in de arbeidsbetrekkingen en in de wettelijke en aanvullende regelingen van de sociale zekerheid betreft. Over het algemeen is het bijzonder opzet (de intentie tot schade berokkenen) niet vereist in het sociaal strafrecht: het volstaat dat de dader van een misdrijf kan weten dat hij het begaat. Het artikel 27, 5° kan dus niet de voorwaarde opleggen dat de discriminatie “intentioneel” is.

Bovendien vindt de Raad het onbegrijpelijk dat de definities van intimidatie en seksuele intimidatie op basis van artikel 5 van het voorontwerp van wet, uit het strafrechtelijk toepassingsgebied wordt geschrapt omwille van het bevinden van deze intimidatiehypothesen in de definitie van seksisme

In het artikel 19 van de wet worden intimidatie en seksuele intimidatie (bedoeld in artikel 5, 9° en 10°) omvat in het begrip discriminatie. De beperking die hierboven wordt geformuleerd is nergens terug te vinden in artikel 27, 5° dat voorgesteld wordt door het voorontwerp van wet.

Conclusies

Bijgevolg, vindt de Raad:

- het niet opportuun dat het voorontwerp van wet een andere titel heeft, namelijk “voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen en met het oog op het versterken van de strijd tegen seksisme”. Het is onlogisch dat deze twee titels op een andere manier geformuleerd worden.
- dat de voorgestelde tekst van toepassing is “onverminderd artikel 7 van deze wet” en er dus geen gebruik gemaakt wordt van de gelegenheid om deze bepaling op te heffen.
- het onjuist dat men seksisme gelijk stelt aan seksuele intimidatie in artikel 3 van het voorontwerp van wet. In artikel 4 wordt dan weer een andere definitie gebruikt. Het is belangrijk dat het begrip seksisme binnen dit voorontwerp van wet op een consistente wijze wordt gedefinieerd.
- dat de definitie van seksisme ingevoerd moet worden in artikel 5, waar alle andere definities aangaande de wet terug te vinden zijn en niet in artikel 26 van de wet van 10 mei 2007.
- dat de formulering van het voorgestelde artikel 27, 5° meteen de effecten ervan vernietigt. De Raad herhaalt dat een zeer belangrijk deel van het materieel toepassingsgebied van de wet van 10 mei 2007 de gendergelijkheid in de arbeidsbetrekkingen en in de wettelijke en aanvullende regelingen van de sociale zekerheid betreft.
- het onbegrijpelijk dat de huidige definities van intimidatie en seksuele intimidatie op basis van het artikel 5 van het voorontwerp van wet, geschrapt worden uit het strafrechtelijk toepassingsgebied. Artikel 19 van de wet, omvat intimidatie en seksuele intimidatie (bedoeld in artikel 5, 9° en 10°) in het begrip discriminatie. De hierboven geformuleerde beperking is nergens terug te vinden in de tekst van artikel 27,5° van het voorontwerp van wet.

Aangezien de wet een belangrijke symbolische waarde heeft, vraagt de Raad aan de Minister om aan deze wet een informatiecampagne te koppelen, voor de magistratuur, de controlediensten maar ook naar de bevolking toe. Het is voor de Raad erg belangrijk dat deze aanpassing aan de wet van 10 mei 2007 geen dode letter blijft. Omdat de Raad sceptisch staat tegenover de impact die een enkele wet kan hebben op seksisme, pleit men voor het instellen van begeleidende maatregelen, onderwijs en opleiding.